

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870

NO. 69. — ŠTEV. 69.

NEW YORK, FRIDAY, MARCH 24, 1933. — PETEK, 24. MARCA 1933

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XII. — LETNIK XII.

ADOLF HITLER ABSOLUTNI DIKTATOR NEMČIJE

RAJHSTAG JE ZAVRŠIL SVOJE DELO IN SE OGDODIL; KDAJ BO ZOPET SKLICAN, SE NE VE

441 poslancev za Hitlerjev predlog. — Socijalisti so nudili šibko opozicijo. — Nemška ustava bo v kratkem času temeljito izpremenjena. — Kancler Hitler bo imel štiri leta absolutno oblast. — "Prvo poglavje narodno-socijalističnega gibanja je zaključeno; sedaj se prične drugo."

BERLIN, Nemčija, 23. aprila. — Državni zbor je danes poveril državnemu kanclerju Adolfu Hitlerju absolutno polnomoč. Prihodnja štiri leta bo vladal Nemčiji popolnoma po svoji volji.

Proti sprejemu tozadovne postave so nudili socijalisti šibko opozicijo. Proti predlogu je bilo oddanih samo 94 glasov, za predlog pa 441. Ko je bila kratka seja končana, se je pojavil Hitler na balknu Opere. Na trgu pred poslopjem je bila zbrana silna ljudska množica.

Hitler je dvignil roko k fašističnemu pozdravu in vzkliknil:

— Prvo poglavje našega gibanja je končano. — Sedaj se začne drugo poglavje. Kar se je zgodilo, se je moralno zgoditi.

Državni zbor, v katerem je ogromna množina narodnih socijalistov, ni mogel drugega kot sprejeti vladni predlog, ki daje Hitlerju polnomoč ter potroblača nemški kabinet izpremeniti weimarsko ustavo. Vsi ti dogodki so se završili popolnoma po programu, v redni obliku, soglasno s postavo in ustavo.

Hitler se je udeležil dopoldanske seje v rjavi uniformi ter je imel dolg govor, v katerem je pojasnil program svoje vlade.

Po zatrdilu Hitlerja vprašanje monarhije zaenkrat še ne pride vpoštov.

— V sedanjih razmerah ne smemo misliti na povratak monarhije, — je rekel, — kajti vso pozornost moramo posvetiti nemškemu narodu, da ga zaščitimo pred nepopisno bedo.

Izstrebljenje komunizma je naša notranja zadeva, s katero nima inozemstvo nobenega opravka. Nadaljni razvoj komunizma v Nemčiji bi utegnil postati usodepoln za vso Evropo. Vsi izdajalci bodo kaznovani z naravnost barbarsko ostrostjo.

Njegov govor je večkrat prekinilo silno ploskanje.

Njegovi pristaši — narodni socijalisti (fašisti) — so bili posebno navdušeni, ko je rekel Hitler, da bo državni zbor od časa do časa sklican, če bo hotela vlada izvedeti mnenje o svoji delavnosti in če se ji bo zdelo zaželjivo dobiti odobrenje državnega zborna.

Med poslanci je zavladalo strahovito navdušenje, ko je vzkliknil, da bi bilo treba one, ki so pred volitvami zažgali državni zbor, javno obglaviti.

Nobena revolucija takega obsega, — je e vzkliknil, — se ni završila s tako odločnostjo in s tak malenkostnim prelivanjem krvi kot se je naša.

Gospodarskih razmer dežele se je nemški kancler le mimogrede dotaknil.

Svet si bo v gospodarskem pogledu šele tedaj opomogel, ko se bo iznebil reparacijskih plačil ter naravnost nemogočih davčnih in obrestnih obveznosti.

Odplačila vojnega dolga se morajo prilagoditi izpremenjenemu svetovnemu položaju. Največja naloge naše vlade bo ureditev naših kratkoročnih in dolgoročnih dolgov ter obresti tako znižati kot so sedaj običajne po svetu. Popolnoma se strinjam z idejo, da mora biti čimprej mogoče sklicana sestovna gospodarska konferenca.

Glede razročitve je rekel: — Nemčija že leta in

Pivovarne prosijo za pravico

MALE DRŽAVE PROTESTIRajo

Bile so užajene zaradi Mussolinijevega načrta za mir. — Zahtevajo MacDonaldov načrt.

Zeneva, Švica, 23. marca. — Ker je Mussolini v svojem načrtu za evropski mir izključil male države in predlagal skupino 4 velesil, so male države prisilile razročitveno konferenco, da takoj prične razpravljati o načrtu angleškega ministrskega predsednika MacDonalda.

Razprava o MacDonaldovem načrtu se je pričela v četrtek. Konferenca je nameravala odgoditi svoje zasedanje do Velike noči, toda male države so se bale, da bi vsled Mussolinijevega načrta prišlo do razočitvenih pogajanj samo med velikimi državami.

Proti sprejemu tozadovne postave so nudili socijalisti šibko opozicijo. Proti predlogu je bilo oddanih samo 94 glasov, za predlog pa 441. Ko je bila kratka seja končana, se je pojavil Hitler na balknu Opere. Na trgu pred poslopjem je bila zbrana silna ljudska množica.

Hitler je dvignil roko k fašističnemu pozdravu in vzkliknil:

— Prvo poglavje našega gibanja je končano. — Sedaj se začne drugo poglavje. Kar se je zgodilo, se je moralno zgoditi.

Državni zbor, v katerem je ogromna množina narodnih socijalistov, ni mogel drugega kot sprejeti vladni predlog, ki daje Hitlerju polnomoč ter potroblača nemški kabinet izpremeniti weimarsko ustavo. Vsi ti dogodki so se završili popolnoma po programu, v redni obliku, soglasno s postavo in ustavo.

Hitler se je udeležil dopoldanske seje v rjavi uniformi ter je imel dolg govor, v katerem je pojasnil program svoje vlade.

Po zatrdilu Hitlerja vprašanje monarhije zaenkrat še ne pride vpoštov.

— V sedanjih razmerah ne smemo misliti na povratak monarhije, — je rekel, — kajti vso pozornost moramo posvetiti nemškemu narodu, da ga zaščitimo pred nepopisno bedo.

Izstrebljenje komunizma je naša notranja zadeva, s katero nima inozemstvo nobenega opravka. Nadaljni razvoj komunizma v Nemčiji bi utegnil postati usodepoln za vso Evropo. Vsi izdajalci bodo kaznovani z naravnost barbarsko ostrostjo.

Njegov govor je večkrat prekinilo silno ploskanje.

Njegovi pristaši — narodni socijalisti (fašisti) — so bili posebno navdušeni, ko je rekel Hitler, da bo državni zbor od časa do časa sklican, če bo hotela vlada izvedeti mnenje o svoji delavnosti in če se ji bo zdelo zaželjivo dobiti odobrenje državnega zborna.

Med poslanci je zavladalo strahovito navdušenje, ko je vzkliknil, da bi bilo treba one, ki so pred volitvami zažgali državni zbor, javno obglaviti.

Nobena revolucija takega obsega, — je e vzkliknil, — se ni završila s tako odločnostjo in s tak malenkostnim prelivanjem krvi kot se je naša.

Gospodarskih razmer dežele se je nemški kancler le mimogrede dotaknil.

Svet si bo v gospodarskem pogledu šele tedaj opomogel, ko se bo iznebil reparacijskih plačil ter naravnost nemogočih davčnih in obrestnih obveznosti.

Odplačila vojnega dolga se morajo prilagoditi izpremenjenemu svetovnemu položaju. Največja naloge naše vlade bo ureditev naših kratkoročnih in dolgoročnih dolgov ter obresti tako znižati kot so sedaj običajne po svetu. Popolnoma se strinjam z idejo, da mora biti čimprej mogoče sklicana sestovna gospodarska konferenca.

JAPONCI ZAHTEVajo OTOČJE

Japonska vlada je stavila zahtevo, da a anektira bivše nemške otoke. — Nemčija jih zahteva zopet nazaj.

Tokio, Japonska, 23. marca. — Japonska je odločno stavila zahtevo za aneksijo nekdanjih nemških otokov v Pacifiku, ko je vojno ministrstvo izdalo izjavo, da japonski narod vztraja pri svoji zahtevi da otoke še nadalje ostanejo pod japonskim mandatom.

To izjavo je podalo mornariško ministrstvo vsled poročila, da namrava nemški kancler Hitler zahtevati od Lige narodov, da zopet vrne Nemčiji otoke, ki so bili po vojni izročeni v varstvo Japonske.

Pod zatrdilom, da pomenijo otoke za Japonsko "živiljenjsko črto" se mornariško ministrstvo sklicuje na to, da je Japonska zasedla otoke med vojno s pogodbo z Anglico. Po tej pogodbi je bil odločeno, da Japonska po vojni prevzame otoke kot svojo posest.

Na pariški konferenci je predsednik Arthur Henderson predlagal odgovritev konferenca, da Romunski vodila male države so se bale, da bi vsled Mussolinijevemu predlogu in se je tudi v glavnih mestih pojavilo samovarstvo nad otoki.

Japonska vlada sedaj zatrjuje, da je bilo dogovorjeno med Anglico, Francijo in Japonsko, da Japonska anektira otoke.

Sedanja izjava mornariškega ministrstva pojasnjuje stališče Japonske, da ne bo opustila otokov pod nemškim pogojem. Njeno stališče pa je proti mišljenu Lige narodov, ki zahteva, da otoke opuсти, kadar izstopi iz Lige narodov.

Berlin, Nemčija, 23. marca. — Hitlerjeva vlada bo pri prvem zasedanju Lige narodov zahtevala pacifiški otoke, ker je izvedela, da jih hoče Japonska anektirati. In Nemčija upa, da bo Liga takoj privolila v to zahtevo.

Pacifiški otoki, katere upravlja Japonska pod mandatom Lige narodov, so Karolinski in Marsalski otoki, ki leže med Havajskim in Filipinskim otočjem.

Zaradi svoje zemljepisne lega so velikega strategičnega pomena za mornariško postojanko. Vsled tega so na versailški mirovni konferenci združene države zahtevale, da jih upravlja kaka država pod mandatom Lige narodov, da otoki ne bodo utrjeni.

Ko bodo Filipini dosegli svojo neodvisnost, bodo otoki še večjega pomena.

Pred nekaj tedni je bilo naznano, da Ligani narodov, da Japonska izboljšuje na otokih pristanišča, v katerih bi mogle pristati tudi bojne ladje, kar pa je proti pogodbam mandata. Japonska pa je na to odgovorila, da je popravila pristanišča samo v trgovske svrhe.

leta čaka, da bodo države izpolnile svoje obljube, ki so jih zadale glede razročitve.

Kancler, ki ga je večkrat prekinilo mogočno ploskanje, je govoril tri četrt ure. Ko je nehal govoriti, so mu priredili poslanci bučne ovacije.

NEMŠKI ŽIDJE BEŽE V TUJINO

Mnogo židov je pobegnilo čez mejo v Francijo. — Pripovedujejo o grozotih fašistovskega preganjanja.

Pariz, Francija, 23. marca. — Begunci, ki prihajajo čez mejo iz Nemčije primašajo poročila o preganjanju pod Hitlerjevo vlado.

V Nuerembergu so Nazijei do smrti mučili židovskega trgovca Otona Lenz. Lenz, ki se je v sestavni vojni boril na strani Nemčije, ima nekaj bratov v Arkansku.

Nek ameriški žid, ki je stal v Berlinu in ki je predenim tednom prišel v Pariz, opisuje razmere v Nemčiji naslednje:

— Na tisočih ljudi je že odpotovalo iz Nemčije in drugi jim bodo sledili. Policija nadzoruje telefonske pogovore, brzjavke in pisma. Vseposvod je vpeljana špijonaza. Možje se bojejo po telefonu povedati svoji ženi, kdaj pridejo domov, kajti policija bi mogoče razgovor razumela napačno.

— Ljudje na ulicah, na pouličnih železnicah in celo doma govorijo samo šepetajo. Nazijei svoje ujetnike pretepajo s pestmi in palicami, dokler se ne onesvestijo. Pogost je tudi prisiljen, da pijo ricino olje, ali pa jih postavijo ob stene in streljajo nad njihovimi glavami.

— Posebno ponoči vlačijo mnogi ljudi na policijske postaje. Rjavosrajčniki posebno radi vdrijo v hiše v jutranjih urah. Vsi Nazijci so oboroženi z revolverji ter svoje žrtve pobijajo z revolverskim kopiton. Nekatere pozneje izpuste, največ pa jih pridržijo.

Med zadnjimi arretiranimi je bil tudi državni poslanec Wilhelm Stolmann, katerega so arretirali na njegovem domu v Kolonu ob Reiu. V usta so mu vliši kisa in v oči so mu natresli gorčice. Nato so ga obliili z vodo in slednjič vrigli v neko klet.

Lastnika berlinskih pouličnih železnic Johana Fliegerja so posneli izvlekli iz postelje in ga prisili, da je pil ricino olje.

V KRATKEM BO KONFERENCA V LONDONU

London, Anglija, 23. marca. — Nobenega vzroka ni, zakaj se ne bi prihodnja gospodarska konferenca vršila v Londonu. In ta konferenca bo najbrže sklicana v prihodnjih treh ali štirih mesecih.

Družbeni zakladničar Neville Chamberlain je rekel v poslanski zbornicu, da Anglija in Francija še nista bili nikdar v takem sočasnju glede gospodarskega in finančnega položaja, kakor ravno v sedanjem času.

Ministrski predsednik Ramsay MacDonald je sprejel že povabilo, da predseduje tej konferenci. Chamberlain je tudi posebno povdarjal čudovito izpremembo v Združenih državah pod vladom predsednika Roosevelta in je izrazil svoje prepričanje, da se bo vsled njegove politike izboljšal gospodarski položaj celega sveta.

UVAŽANJE PIVA V SUHAŠKE DRŽAVE BO PREPREČENO

WASHINGTON, D. C., 23. marca. — Ameriška vlada je pozvala pivovarnarje, da zaprosijo za pravico kuhati pivo po 3.2 odstotka, ki ga bo mogoče prodajati ob 12.01 popolnoči 7. aprila. Vlada je naznanila, da so njeni uradi v New Yorku, Chicagu in Philadelphiji odprtji za sprejemanje prošenj.

Pivovarnarji imajo že več milijonov galon piva pripravljenega in bo takoj razpeljano gostilnicarjem, ko ga bo zopet dovoljenje prodajati.

Prohibicijski komisar W. W. Woodeock je objavil, da bo preprečil vsak uvoz piva v suhaško državo. Komisar za opojne pičje države, dr. Doran pa je postavil 660 mož, ki bodo strogo pazili na pivovarnarje, da bodo plačevali davek po \$5 za sodček piva. Vlada je mnenja, da bo dobila vsako leto do \$150,000,000 davka na pivo.

Žejni senatorji so radovedni, ako bo pivo prodajano

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

L. Benedik, Treasurer
President

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja za Ameriko in Kanado	Za New York za celo leto	\$7.00
Na pol leta	Za pol leta	\$3.50
Na inozemstvo za celo leto	Za inozemstvo	\$7.00
Na četrt leta	Za četrt leta	\$1.50
Subscription Yearly \$6.00		

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelj in praznikov.

Dopis brem podpisna in osebnosti se ne pribrojajo. Denar naj se blagovoli po Money Order. Pri spremembah kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bilalnice naznam, da hitrejšo najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHElsea 3-3878

POLOM FAŠISTIČNE ZUNANJE POLITIKE

Fašistična Italija izvaja sedaj na Balkanu in v podunavskih državah politiko, ki ima dva cilja in ki jo je spričo tega težko razumeti.

Izolirati hoče Jugoslavijo in razbiti Malo antanto, istočasno pa doseči revizijo mirovnih pogodb. Toda Male antante medsebojno nič bolj ne veže, nego baš ta nevarnost pred revizijo mirovnih pogodb.

O tem priča tudi novi pakt Male antante, s katerim so se tri države, ki tvorijo Malo antanto, obvezale v mednarodni politiki vedno nastopati le kot ena sila. Ta pakt bo odslej v veliki meri oviral vsako nadaljnjo italijansko revizionistično akcijo.

Za hirtenberško afero je bil ta pakt najbolj elegantna rešitev, ki je moral zadovoljiti vse prizadete, italijanski zunanji politiki pa prizadejati neprijeten udarec.

Nenavadno ostra francosko-angleška nota, ki je bila poslana avstrijski vladi, pa ni bila, kakor trdi italijanski tisk, sestavljena v Parizu, marveč v Londonu.

Ta nota je imela namen opozoriti fašistično zunanjopolitiko, da sta Francija in Anglija kljub temu, da ju ločijo nekatera nesoglasja glede gotovih vprašanj, v zadavi spoštovanja in čuvanja mirovnih pogodb dočela solidarni.

To Italiji nikakor ni moglo biti všeč. Toda francosko-angleško soglasje se v tem vprašanju ne da razdreti z navadnim časopisnim ropotom.

V zadnjem času je dobila fašistična zunanja politika še drug udarec, ki lahko postane za Italijo sila neprijeten. Italija je imela prijateljske zveze z boljševiško Rusijo.

Istočasno je koketirala s Hitlerjevim pokretom v Nemčiji in je pokazala veliko veselje spričo znanega razvoja nemške notranje politike.

Sovjetska Rusija pa med tem gotevo ne bo hotela ostati v prijateljstvu z novo narodno-socialistično Nemčijo in zaradi tega je nastalo tudi vprašanje, ali bo še dolgo trajalo njeni prijateljstvo z Italijo.

V Franciji in Rusiji so se že pojavili glasovi, ki pravijo, da bi bilo koristno obnoviti rusko-francosko prijateljstvo. Med obema državama obstaja tudi že pakt o nenapadanju.

Tako se je fašistična zunanja politika, kar priznavajo celo italijanski politiki sami, znašla pred razpotjem. Ali bo še nadaljevala svojo revizionistično, kompanjo in si tako nakopala novo sovraštvo Francije in Male antante ter utrdila prijateljstvo z Nemčijo in Madžarsko?

Ali bo revidirala to svojo politiko? Tudi sporazum z Malo antanto je še vedno mogoč.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarach. Vsled našo dolgoletne skošnje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodoči prošnja za povratna dovoljenja, potne liste, vizeje in spletne vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedržavljani naj ne odlăšajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratna dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, triprva najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljam vam, da boste poceni in udobno potovali.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)
216 W. 18th St., New York, N. Y.

PRELAT MSGR. TOMO ZUPAN — ŽELEZOMAŠNIK

1863. Novomašnik, prefekt Alojzijeviča, 14. marca 1863 ga je posvetil knezoškop Jernej Vidmar v škofski kapeli. Zupan je bil premiad in ni mogel biti posvečen sošolci 1862. Na velikonočni pondeljek 1863 je bil novo mašo na Breznie. Mati, ki je tako hrenela po njej: je ni dočakala; 1858 je legla v prerani grob. Novomašnik je pridigal Zlatoust Pogačar, brezniški rojak, poznejsi ljubljanski škop. V velikem jubilejnem letu, v osmini sv. Cirila in Metoda, ki so ju tedaj praznovali 9. marta, je postal Zupan mašnik. V spomin prihoda sv. blagovestnikov na zapad so se prijale svečanosti, zlasti romanje na Velegrad. Med slovenskimi romarji je bil novomašnik Zupan. Na Metodovom grobu je dozorel sklep, da hoče mladi svečenik posvetiti po zgledu sv. slovenskih apostolov svoje življence delu za narod.

1887: Srebrnomašnik, gimnaziski profesor v Lubljani, vodja Alojzijeviča, aktivni konzistorijski svetnik, član deželnega šolskega sveta, mestni odbornik, prvičnemnik Družbe sv. Cirila in Metoda, 25-letnico mašništva, ki bil moral Zupan obhajati 1888, a se je raje pridružil sošolcem, ki so se veselili "srebrež". 17. in 18. avgusta 1887 v Preski pri sošolcu župniku Martinu Drčarju, mesečni Družbi sv. Cirila in Metoda. Slavnostni govornik je bil najmlajši, a najoddilčnejši srebrnaki Tomo Zupan.

1913. Zlatomašnik, tajni komornik papeža, monsignor, častni meščan ljubljanski in kranjski, častni član Družbe sv. Cirila in Metoda.

1923. Demantomašnik. Zlato in demantno mašo je 14. marca dočasnih let na tihem opravil pri Marijinem oltarju na Bregah; o tem je poročalo podpisano: "Na zlatu mašo sem šel peš z Otoč sam sameat na Brezje in peš nazaj. Na demantnico me je spremljal zoper peš, ena ušlužben gori in zoper nazaj peš. Za železnino sem se pa superioru, ljubezniemu o. Bonaventuri Resmanu naznam: 'Za 10 let boste Vi provincej, zoper pridem, a z dvema postrežnica'. In on: 'Prej pridevi Vi na železnino, nego bom jaz provincej'. Tudi tarat pojdem z Otoč peš gori in peš nazaj".

1933. Železomašnik, apostolski protonotar, prelat, odlikovan z redom sv. Save III. Izpolnilo se je, kar poje Koseški: "Mitra kinča sveto glavo". Msgr. Tomo Zupan (r. 21. 12. 1839) je med jako redkimi duhovniki ki so doživelj železno mašo, t. j. 70-letnico mašništva. Pred leti jo je sede opravil žužemberški dekan Mihael Tavčar.

Značilno je, da ob svojih jubilejnih prelat Zupan ne prihaja praznih rok. O demantnici je podaril našemu Prešernovu redopis, navajajoč 404 imena; za njim je prišla razprava o Janžih. Za železnino pa je objavil v Mladiki spomine Prešernove sestre Lenke na brata pesnika.

Prelat Tomo Zupan je zares železnik, nemuror ali delavec kot solnik, nepozabijen stotinam hvaležnih učencev, ki jih je navajal omtikanega vedenja, kot dolgoletni prvoimenik prve slovenske narodno obrambne Družbe sv. Cirila in Metoda, kot govornik ob

Johnstown, Pa.

Društvo "Triglav", S. N. P. J. in Klub ameriških državljanov priredila skupno veselico z igro "Kakoršen gospod, tak sluga". Igra vas bo vse pripravila v dobro voljo in smeh. Toraj, kdor ljudi humor in dobro zabavo, naj pride.

Ujedno ste vabljeni vsi iz Johnstown in okolice, da prideite v obilnem številu. Obeta se nam precej zabave due 25. marca zvezcer. Vstopnina za odrasle bo samo 25¢, otroci so prosti.

Kličemo vam: Nasvidenje v Slovenskem Delavskem Domu na Moxham!

Goriomjenjeno društvo bo v nedeljo 2. aprila ob 7. uri zvezcer kazalo filmske slike iz starega kraja, ki so last S. N. P. J. Vstopnina bo za odrasle 10¢, za otroke pa 5¢.

Naše društvo vas ujedno vabi, da si ogledate te slike.

Antonia Krofina.

Center, Pa.

Na Renton, Pa. je po 2-mesečni holezni umrl dne 17. marca rojak Jacob Likar, rojen leta 1870 v vasi Čabrače, podfara Poljanec nad Škofjo Loko. V Ameriki je bil nekaj nad 20 let in sicer večna v tem kraju, oziroma na Centeru in Renton. Omenjeni zapušča v Ameriki žalujočo soprogo in dva sina in eno hčer, v starem kraju pa nekaj svojev. Pogreb se je vrnil dne 19. marca z veliko deležbo na katoliško pokopališče na Unity, Pa.

Rančki je bil tako priljubljen med tukajšnjimi rojaki. Ker je ljudil družabno in prijateljsko življenje, zato ga bomo kako pogrešali.

Počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška gruda!

Zalubočima izrekamo iskreno sožalje.

Frank Schifrar,
zastopnik Glas Naroda.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko

Berilo

ENGLISH SLOVENE READER

Stara cena

\$2.—

Nedelite ga po

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street

New York City

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO ZANE-SLJIVO IN TOČNO KAKOR VAM POKAŽE NA STOPNI SEZNAM

V JUGOSLAVIU	V ITALIJO
Din 200	\$ 3.50
Din 300	\$ 5.—
Din 400	\$ 6.50
Din 500	\$ 8.—
Din 1000	\$15.50
Din 5000	\$76.—
Lir 100	\$ 5.85
Lir 200	\$11.35
Lir 300	\$18.50
Lir 400	\$22.—
Lir 500	\$27.50
Lir 1000	\$54.—

Za izpolnilo voljno znakov kot zgoraj navedeno, dodatek v cene je na 10% več.

REPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJAH
Za izplačilo \$5.00 morate poslati \$ 5.75
" " \$10.00 " " \$10.85
" " \$15.00 " " \$16.—
" " \$20.00 " " \$21.—
" " \$40.00 " " \$41.25
" " \$50.00 " " \$51.50

Prejemnik dobti v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.—

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

Gledališče-Glasba-Kino

"SLOVANOV" KONCERT.

Slovensko pevsko društvo "Slovan" je priredilo 19. marca t. l. zanimiv koncert z izbranim in obsežnim programom. Dasi je že zadovoljiv.

Koncert je otvoril zasluzni predsednik "Slovana", Mr. Pirmat.

Sledila je ponosrečna burka "Ženska brivce". Duševno in moralno neodgovarjajoča psihologija naroda, splošno pokvarjen humor, brez vsebine, naj vbojčoče odpade po sličnih programov.

Igralec sami: Mr. Vinko Oveca, Frank Pirmat, Louis Pelie in John Maček, so storili vse, da v igri

JUDITINA PRISEGA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

29

(Nadaljevanje.)

In odločno se zavzame in sklene, da bo poizvedoval, ako je nje gova sestra zapustila kakega otroka.

In kakor se je vedno v velikih in važnih zadevah obrnil na komercijalnega svetnika, je hotel tudi sedaj njega naprositi, da prične preiskovati. Komercijalni svetnik je tedaj živel v Berlinu in iz Berlina so mu sorodniki njenega moža naznani smrt njegove sestre. To obvestilo je dolgo hranil, toda na kak način je moral priti v koš, kajti dolgo ga je že zastonj iskal. Kako se je že imenovala sorodnik Margotinega moža?

Tega se ni mogel domisliti in tako je moral čakati na prihodnji prihod komercijalnega svetnika, da o tem ž njim govori. Njemu je smel zadevo zaupati in zatem mogoče vprašati na gradu Erlau, kdo je ona mlada dama, ki je bila tedaj v spremstvu kontesice Felice.

Ta sklep ga je nekoliko pomiril. In predno je Lutz zjutraj zopet odšel v Schwarzenberg na obisk svoje matere, ga je še enkrat vprašal, ako bo njegov oče gotovo prišel po mater.

Lutz odgovor:

— Prav gotovo, gospod baron; prišel bo od nedelje čez en teden.

Lutz se ni čudil, da je baron tako želel, da pride oče na borau, kjer je v baron sta imela med seboj mnogo važnih zadev.

Lutz gre najprej v hotel Brunning k svoji materi, ki ga sprejme na balkonu pred svojo hotelsko sobo in ga prisrečno pozdravi.

— Hyala, Bogu, da si prišel, Lutz! Schwarzenberg je vseeno malo dolgočasen; človek ne ve, za kaj bi ves dan porabil svoj čas. Lutz ji poljubi roko in sede k okrogli mizi materi nasproti. Nekoliko v zadregi jo pogleda, nato pa vpraša:

— Ali te naj spoznam z dvema lepima damama?

Pri neki priložnosti se je spoznal tudi z gospo Heinovo in mu je zelo ugajala.

— Kakšne dame so to, Lutz?

— Gospa Heinova in njena nečakinja; obe sta se iz Berlina preselile na Schwarzenberg. Gospa Heinova je vdova po pred kratkim umrli dr. Heinom, ki je bil pri državnem gledališču in česar ime, kot poslovodja gledališča, je zelo pogosto imenovan.

— O, da — spominjam se, da sem pogosto slišala njegovo ime in njem tudi brala v časopisih. Njegova vdova torej sedaj živi v Schwarzenbergu?

— Da, njenega nečakinja sem spoznal skozi grofa Erlau, ali bolje, skozi kontesico Felice. Toda prav zaupno ti povem, da bo ta nečakinja najbrže enkrat postala grofica Erlau. Zelo bi se čudil, ako bi prišlo kako drugače.

Mati ga smeje pogleda.

— Kar naenkrat je toliko novie in potem takem Schwarzenberg vendor ni tako dolgočasen.

— Ali ni res? Torej, ali ti naj te dame predstavim?

— Ali bodo kar tako tudi hoteli?

To se bo lahko napravilo. Danes popoldne se bom sestal z nečakinjo gospo Heinovo, s kontesico Felice in grofom Erlau pri promenadi. Vsi bomo korakali pod tvojim oknom, potem boš zopet imela majhno zabavo. In tedaj si poleg gospice Falkovo, ki je zelo lepa in ljubezljiva dama, moraš ogledati tudi mojo gozdno kraljevo. Gospici Falkovi bom pri tej priliki povedal, da bom okoli petih s svojo materjo dame obiskal. Mogoče — o mati — mogoče bo tedaj tudi komtesa, ker pogosto prihaja k Heinovim. In tako je roreš takoj danes spoznati.

— Jaz pa sem že danes pisala grofici Erlau in ji za jutri priglasila svoj obisk.

— Toliko boljše, mati; potem moreš komteso dvakrat opazovati in jo boš tem natančnejše spoznala. Reci, da, mati; ne boš se kesala.

— Ali smeja pri teh damah kar skozi vrata pasti?

— Veseli bosta, kajti tukaj živita precej samotno in bosta včasih radi s teboj kako uro govorili. Grof Erlau mi je povedal, da je Jeramova družina dolžna gospoj Heinovi veliko ljubezljost.

In nato pove materi, kje in kako je prišla maša komtesa na svet in ji je tudi povedal, da sta gospa Heinova in njena nečakinja že obiskali grofico Erlau.

Mati ga pazno posluša, nato pa pravi:

— Kot se vidi, morata biti dami zelo ljubezljivi in če misliš, da jih ne bova motila, bom šla s teboj k njima. Priznati moram, da je tem boljše, čim prej spoznam konteso.

Nekoliko časa se še pogovarjata, toda ko pogleda na uro, se ga poloti nemir, kajti bilo je štiri in gleda z balkona na promendo. Naenkrat pa poskoči in prime mater za roko:

— Poglej, mati, tam prihaja komtesa z gospico Falkovo; tamle, oni dve mladi dami.

Tudi mati se nekoliko dvigne in gleda skozi evetlice in onstrane ceste vidit iti mimo obe dame.

— Katera je komtesa, Lutz? O, že vem, manjša med njima, kaj ne, Lutz?

— Da, mati, ali ni krasna?

Mati se zasmije in ga smeje pogleda v obraz.

— Vidim vitko, elegantno postavo, ki ima graciozno gibanje. Zaradi velikega klobuka pa ne morem videti njenega obraza, toda upam, da ima moj sin dober okus. Zdaj pa te ne maran več zadržati, saj vidim, kako nestropno ti žare oči. Torej, pojdi Lucz.

— Ali pa ne boš huda, ako te za pol ure zapustim?

— Saj se bom pri tem zabaval, ko bom tebe gledala hoditi z damama. Saj promenada ne traja dolgo.

Lutz jo objame in poljubi.

— Ti si res zlata mati!

In naglo odide. Tako ga je zapazila, kako je naglo šel za Juštito in Felice. Ves vesel zamahne z roko v pozdrav proti prvemu balkonu, kjer je sedela njegova mati, ki je z veliko napetostjo gledala za njim. Naglo doide Lutz obe dami in ju spoštljivo pozdravi. Povo jima, da ju je videl iti mimo hotela, v katerem stanuje njeva mati. Povedal jima je tudi, da je obljubil materi, da bodo vsi skupaj promenadiali pred njenim oknom.

Smeje pogledata obe proti hotelu Brunning in Felice zardi ter reče:

— Ali ne bi tudi obiskali vašo mater v hotelu?

— Seveda je izrazila željo, spoznati se z vami in gospico Falkovo. Toda jaz sem predlagal nekaj drugega in upam, da mi bo go spica Falkova dovolila, da to izvršim. Moja mati se namreč sama dolgočasi v Schwarzenbergu in zato sem si vzel prostost ter ji obljubil, da se ne bo seznanila samo z vama, temveč tudi z vašo gospoto. Ali bi mogel tedaj brez vsakega naznania priti s svojo materjo v vašo hišo? To sem že dolgo nameraval in sedaj se mi zdi najprimernejši čas.

(Dalje prihodnjih.)

Iz Slovenije.

Novi grobovi.

Na Vrancem je v 52 letu umrl poznani trgovec Ernest Brezovšek.

— V Brežicah je umrla Ljuba Lipjejeva, sopoga znanega velenjega.

— V ljubljanski bolnici je po kratkem trpljenju umrla Mary Kováčeva.

— V ljubljanski je umrl Josip Miklavčič, služitelj na univerzi.

— V starosti 78 let je umrl na Čatežu pri Veliki Loki Anton Urbančič. Njegova gostilna, ki jo vodi sedaj sin Anton, je znana delež naokrog, posebno Novomeščanom.

— V Sežah je umrla Terezija Sitterjeva.

— V Ljubljani je umrl Ivan Zore, uradnik pivovarne "Union".

— V Kosezah pri Ljubljani je umrl posetnik Alojzij Zakotnik.

V smerti nespoznan.

— Vasi Šegi, občina Sv. Ana pri Makalah, je zapuščen premogok. Ko so te dni tam neki fantje brskali za premogom, so našli na koncu kakih 20 m dolgega zapuščenega rova ležati neznanega moškega — mrtvega. Župan je očudni najbi takoj obvestil poljčansko orožništvo, kjer ga je graničarski potoj pri Vrhpolju v Poljanski dolini, kjer je graničar Radičkovič ustrelil svojega komandirja, kapljarja Radovanoviča. Kakor je bilo pričakovati, je tudi ubijalec našel nesrečno smrt v zaborakirani hiši, ki so jo oblegali orožniki in graničarji kar dva dneva. Kdaj je bil bil prav za prav Radičkovič ubit, se niti točno ne ve. Sodijo, da ga je pogodil strel iz strojnice. Ko iz Jeramove hiše, kamor se je Radičkovič zatekel, le predolgo ni bilo nobenega glasu, so napadaleci brž sklepali, da se je z divjim graničarjem gotovo nekaj zgodilo. Res so našli mrtvoga v podstrešju. Strel ga je zadel v hrbot, mu ranil pljuč in prizadejal tako smrtonosno rano. Graničar sta kokoš, ji pritrnila dve majhni žlezni palici na noge in jo spustila na led. Koga je pruhnila s perutmi, a se ni mogla dvigniti in je drselja po ledu. Mlademu gledalstvu, ki se je nabralo okrog telesa, je bila nenavadna drsalka zelo všeč, vršje je bil velik. Tedaj je nekolikov mož odkril po balistvo, osvobodili so kokoš in načožili njenim mučiteljem primeren kvantum gorkih.

Krvav spopad sredi mesta.

Pri trafiki na Krekovem trgu pred Mestnim domom se je 10. marca promeril krvav dogodek, ki je močno razburil ondote prebivalce. Brezposlni, še ne 20 let stari delavec Jože Antolič je nekoliko vinjen prišel v spremstvo svojega tovariska Poldeta Mirta v stranišče za trafiko, kjer se je takrat slučajno nahajjal brezposlni pečal Karel Sinkovič, ki stezerjamje v Ulici na Grad. Ko je Antolič takoj nato začel nagajati trafikantki, ga je Sinkovič pozval k redu. Tedaj pa se je Antolič razredil, podrl Sinkoviča, ga sunil s čevljem v glavo in ga začel obdeloval z nožem. Kri je brizgnila v curku — Antolič pa se je pognal v ben proti Strelški ulici.

Plesarski mojster Hlebš, ki je videl napad, se je pognal za napadalcem, ga dohitel in ga s samokresom v roki prisilil, da se mu je vdal. Medtem so za napadalcem že tudi prihitali poklicni gaisilci iz Mestnega domu s straniščem Jeseničnikom, ki je Antolič kakor tudi Mirta arretiral. Istočasno pa so reševalci naložili Sinkoviča na avto in ga jadrno prepečljali v splošno bolnico, ker je zlasti močno krvavel iz noge; očividno mu je napadalec presekal žilo udvodnico. Zaslijan na stražnici v Šubičevi ulici se je Antolič izgojavjal, da ga je Sinkovič prvi ugaril z nekim železom po roki, nakar da je šele on uporabil silo in obdelal Sinkoviča. Uvedena je načrena preiskava.

Zaradi menice v hladno smrt.

10. marca okrog 3.30 se je začelo v Strelški ulici presunljivo kričanje. Iz krikov dveh moških so se odločno slišale besede: "Moj Bog, v vodo je skočil!" — To je vzkliknil čevljarski pomočnik Fr. Skalja, ki je nekaj časa postal ob Gruberjevem prekopu, nato pa odhitek proti Karloški cesti, kjer je poiskal stražnika in mu povedal, kaj se je pravkar prigodilo.

Skalja je bil 9. marca popoldne v družbi poštnega zvančnika I. Koširja, stanujočega na Poljan-

STO MILIJONOV LIR ZA JETNIŠNICO

Rimska jetnišnica "Regina Coeli" je v vsakem pogledu zastrela. Piščojo, da bo bodo letos konec leta podprt, ker stoj izven regulacijskega poti. Ko sta stopila po politički ur s tovarisem spet na cesto, mu je znova pričel tožiti o zadevi neke menice, ki jo je podpisal, a je zapadla ter jo je moral plačevati. Če Za gradom je pravil Skalja, da bo skočil v vodo, Skalja ga je tolažil kakor je vedel in znal. Ko pa sta stopila da Streliške ulice se je Košir nadomoma iztrgal Skalja izpod padne in že skočil na nasip Gruberjevega prekopa, odkoder se je vrgel v vodo.

Stražnik je takoj po prijavi obvestil reševalno postajo, a je iskanje obupanca v temi ostalo brezuspešno. Triple nesrečnega moža, ki je bil star še 37 let in poročen, so iskali naslednjega dne ves dan.

Po obmejni žaloigri pri Vrhpolju.

V skofjeloškem okraju že dolgo ni bilo dogodka, ki bi bil vzbudil toliko pozornosti, kakor ga je graničarski potoj pri Vrhpolju v Poljanski dolini, kjer je graničar Radičkovič ustrelil svojega komandirja, kapljarja Radovanoviča. De Vaillyjeva je pisanjica romantičnega "Solze ljubezni", Brezdečka v drugih. Pri ustanovitvi društva je vodila misel, da je treba ospavati organizacijo, ki bo pospeševala žensko književnost, ki ne pričakuje življenja zgorj v konvencionalnih oblikah. Društvo ima tudi fond, iz katerega se bodo poddeljevale učne smrtonosne pisateljice za ženske. De Vaillyjeva je pisanjica romantičnega "Solze ljubezni", Brezdečka v drugih. Pri ustanovitvi društva je vodila misel, da je treba ospavati organizacijo, ki bo pospeševala žensko književnost, ki ne pričakuje življenja zgorj v konvencionalnih oblikah. Društvo ima tudi fond, iz katerega se bodo poddeljevale učne smrtonosne pisateljice za ženske. De Vaillyjeva je pisanjica romantičnega "Solze ljubezni", Brezdečka v drugih. Pri ustanovitvi društva je vodila misel, da je treba ospavati organizacijo, ki bo pospeševala žensko književnost, ki ne pričakuje življenja zgorj v konvencionalnih oblikah. Društvo ima tudi fond, iz katerega se bodo poddeljevale učne smrtonosne pisateljice za ženske. De Vaillyjeva je pisanjica romantičnega "Solze ljubezni", Brezdečka v drugih. Pri ustanovitvi društva je vodila misel, da je treba ospavati organizacijo, ki bo pospeševala žensko književnost, ki ne pričakuje življenja zgorj v konvencionalnih oblikah. Društvo ima tudi fond, iz katerega se bodo poddeljevale učne smrtonosne pisateljice za ženske. De Vaillyjeva je pisanjica romantičnega "Solze ljubezni", Brezdečka v drugih. Pri ustanovitvi društva je vodila misel, da je treba ospavati organizacijo, ki bo pospeševala žensko književnost, ki ne pričakuje življenja zgorj v konvencionalnih oblikah. Društvo ima tudi fond, iz katerega se bodo poddeljevale učne smrtonosne pisateljice za ženske. De Vaillyjeva je pisanjica romantičnega "Solze ljubezni", Brezdečka v drugih. Pri ustanovitvi društva je vodila misel, da je treba ospavati organizacijo, ki bo pospeševala žensko književnost, ki ne pričakuje življenja zgorj v konvencionalnih oblikah. Društvo ima tudi fond, iz katerega se bodo poddeljevale učne smrtonosne pisateljice za ženske. De Vaillyjeva je pisanjica romantičnega "Solze ljubezni", Brezdečka v drugih. Pri ustanovitvi društva je vodila misel, da je treba ospavati organizacijo, ki bo pospeševala žensko književnost, ki ne pričakuje življenja zgorj v konvencionalnih oblikah. Društvo ima tudi fond, iz katerega se bodo poddeljevale učne smrtonosne pisateljice za ženske. De Vaillyjeva je pisanjica romantičnega "Solze ljubezni", Brezdečka v drugih. Pri ustanovitvi društva je vodila misel, da je treba ospavati organizacijo, ki bo pospeševala žensko književnost, ki ne pričakuje življenja zgorj v konvencionalnih oblikah. Društvo ima tudi fond, iz katerega se bodo poddeljevale učne smrtonosne pisateljice za ženske. De Vaillyjeva je pisanjica romantičnega "Solze ljubezni", Brezdečka v drugih. Pri ustanovitvi društva je vod